

PROZA

Andrej Blatnik

Tao ljubezni

(Možni začetek zgodbe. Realistična različica.)

Bralec, prosim te, ne pozabi, da Tajska te zgodbe ni tista, ki jo lahko obišeš ali najdeš na zemljevidu, čeprav ji je zelo podobna; ta Tajska je drugače.

1.

"Mlada deklica?" je spraševal debelinko. "Zelo mlada. Lahko izbirata. Imam jih nekaj, ki so pravkar prišle s hribov. Iz vasi. Še nedotaknjene, prisežem. Morda dve? Ali tri?"

Zaustavilo ga je najino malodušno odkimavanje. Vlaga se je podelala na naju kakor vlažna lupina. Ventilator pod stropom se je nebogljeno pehal skozi zrak. Vročina je bila zanj očitno prehuda, spopadal se je z njo brez pravega upa na zmago.

"Deček?" je še enkrat poskusil. "Morda deček in deklica? In vidva, seveda."

"Ne, ne," sva ga potrpežljivo zavračala. "To, kar ponujate, je nedvomno izvrstno, čudovito, mikavno, prav res, vendar ne za naju. Midva iščeva kaj posebnega. Rada bi... Nekaj novega. Nekaj nenavadnega. Zato sva prišla."

"Vsekakor, vsekakor," je sopol možak in si s karirasto, po robih natrgano čunjo brisal pot s čela. "Nekaj nenavadnega, seveda... Povedati morata le, kaj želita, in ustregli vama bomo. Iz te hiše nihče ne odide nezadovoljen, to vedo povedati po vseh vogalih našega mesta. Samo to morata povedati, kaj želita."

"Kaže, da se nismo razumeli," sem mu skušal razlagati. "Če bi šlo za kaj takega, kar bi znala opisati, za kar bi že vedela, potem... Potem tega ne bi iskala pri vas. Znašla bi se sama, verjemite. Ne bi bilo prvič. Navsezadnje, če vemo, kaj hočemo, in če vse drugo odpove, se dandanes lahko zatečemo v virtualno resničnost... Če ste že slišali zanjo..."

Gostitelj me je zaustavil z odločnim gibom.

"Naročen sem na trendovske časopise," je zagodrnjal nekoliko užaljeno, "tamle v čakalnici jih je na kupe, kar pogledajte. In razumljivo je, da spremljam konkurenco. Seveda, virtualno, zelo popularno. A nekateri še zmeraj mislijo, da so stvari boljše v

resnici kot virtualno. Vsaj nekatere stvari. In, vidite, takim ljudem se trudim ustreči."

"Tudi midva meniva, da je bolje v resnici. Vendar se resničnost, kako bi rekel, ponavlja. In po malem sva se je že naveličala. Zato iščeva, kot že rečeno, nekaj novega," sem se dopolnil.

"Razumem. Vendar ne morem uganjevati vajinih želja. Saj veste, kako pravijo – ni treba biti brez nog, da prodajaš bergle. Oprostite, nič slabega nisem mislil, vendar... Primerjava se ponuja sama od sebe. Razumita me. Poročen človek sem, imam mlado ženo, tri otroke. Tri deklice. Krasne punčke."

Obrisal si je roke v hlače, segel v prsni žep in izvlekel od znoja premočene fotografije.

"Vidita? Vidita?" je ponosno sopel in nama z njimi mahal pred očmi. Ničesar nisem videl, a hlad, ki je plaval od njih, je prinašal uteho.

Gledal sem pod strop. Deske, na katere je bil z jekleno vrvo pripet ventilator. so škripale ob njegovem neenakomernem nihanju. Konstrukcija ni bila videti pretirano zanesljiva, vendar sem sklenil, da ne bom premišljal o možnosti, da se ventilator odtrga in po svoji volji zapleše po sobi, če pa jo njegov lastnik tako ravnodušno spregleduje.

"Če sva prišla na napačen kraj, sva pač prišla na napačen kraj," se je oglasila N. in me povlekla za rokav. "Ne prvič. Tisti, ki so nama svetovali, so nama svetovali narobe. Ne prvič. Zato bo najbolje, da greva, čeprav nisva nič opravila."

Ne prvič, sem pomislil.

"Ampak madam!" se je razburil poševnooki in se pričel teatralno grabiti za srce. "Malce potrpljenja, prosim. Dobro, moje življenje vas ne zanima. Razumem. Pozabil bom nanj. Moje punčke... Razumem, to je moje veselje. Vi pa, prosim, dajte mi vsaj kakšen namig. Saj veste, kako pravijo – ne sodi vsak čevelj na vsako nogo."

Ozrl sem se proti N. Vedel sem, da je to najbolj neprimeren trenutek za opominjanje, kako sem pravzaprav hotel ostati kar v Bangkoku in kako sva storila napako, ko sva šla proti severu. V Bangkoku je bilo morda res vse prirejeno za turiste, vsaj v tistih ulicah, ki so imele razsvetljavo, a zdelo se mi je, da so kjub temu (ali pa prav zato?) tam imeli več zamisli. Tudi za tiste, ki niso natanko vedeli, zakaj so prišli, kamor so prišli, in so to skušali spoznati na kraju samem. In takšne vrste sva bila pravzaprav midva. (Takšne vrste sva pravzaprav vselej, kadar kam potujeva. Res, zato imava težave, ko prideva domov in razlagava, kje sva bila, ljudje pa naju zasipljejo z navdušenimi vprašanji. Sta videla tisto in tisto? Nimava pojma, kako pa zgleda? Oh, enkratno, veličastno, nepozabno. No, mogoče sva res, kdo bi vedel, se ti kaj spomniš? Ja, malo se mi pa res dozdeva, mogoče sva pa res... Kaj pa tisti muzej, sta bila v tistem muzeju? Ja, seveda, to se pravi, jaz nisem bil, me je nekaj glava bolela ali kaj, preveč sonca, ampak šla je N., strašno ji je bilo všeč, res škoda, da nisem tega videl, ampak kaj se hoče, saj bo morda še kdaj priložnost. In ko se že skoraj opravičim, se vmeša N.: kaj pa govoriš, saj veš, da nisva šla, saj veš, da nikoli ne hodiva v muzej! In nato obvezni kulturni krč: ja kaj pa sta potem počela tam? Oh, gledala sva oblake, tiste čudovite oblake, bi rekel.)

N. je že stala med vrati. Zmignila je, češ: saj lahko poskusiva še kje. Saj še imajo

kje v tem mestu take pisano oblazinjene somračne sobe, prepojene s težkimi kadili, saj so še kakšni kraji tod okoli, ki veliko obljublajo in kaj za spremembo tudi ponudijo.

Da, seveda bi lahko poskusila še kje. A pravzaprav se mi ni kaj dosti ljubilo. Dan je bil vroč, zelo vroč. In zvečer se je vročina zgostila in planila po tebi, in telesu se je prilegala kakor breca v želodec.

"Zakaj ne bi," se je družinski oče oprijel še ene rešilne bilke, "skupaj pokadili kake pipe opija in premislili? Ob dimu se človeku zbistri um, jasneje vidi, kaj si želi."

Taktično, ni kaj, sem moral priznati. Težko je nehati ob eni sami pipi, in ko jih nekaj pokadiš, se domišljija razveže, želje dobijo obliko, pokaže se tisto, kar je bilo še maloprej skrito, in narobe, kar se sprva zdi vsakdanje, si nadene tisoče preoblek. In od tod do naročila je samo še korak, in od naročila do plačila še precej manjši korak. In kdo bi, navsezadnje, taki ponudbi mogel reči ne? V taki vročini je, pravijo razumni ljudje, pred spanjem najbolje skaditi pipo ali dve, da postane sopara nepomembna.

"Ne, hvala, ne bova," je rekla N. "Saj veste, življenje je kratko, ne smemo izgubljati časa."

Včasih se mi zdi N. pretirano odrezava. Čas, ki ga porabiš za pipo opija, nikakor ni izgubljen, sem grenko pomislil, prav nasprotno – čudno se raztegne, da ga je navsezadnje precej več kot v resnici.

Azijek je razširil roke in naju vdano pogledal – nato pa s pletenega stola pred seboj pograbil zguljeno številko revije *Town and Country* in zamahnil. Krvavim lisam, ki so jih po zidu puščali sploščeni komarji, se je pridružila še ena.

"Kakor hočeta," je zastokal. "Seveda, prav tako, kakor hočeta. V moji hiši bo vselej tako, kakor hočeta. Vsekakor pa bi storila pametneje, če bi povlekla vase kak dim. Saj vesta, kako pravijo – ni dima brez ognja, ali nekaj podobnega. In ogenj, to je dobro – za ljudi, kakršna sta vidva. Ki hočejo na novo. Vselej znova na novo."

"Oprostite," je ugovarjala N. "Ravno nasprotno. Zelo ustaljena človeka sva. Ostati hočeva pri starem. In prav zato iščeva. Da bi izvedela, kako se pri tem nisva zmotila. Kako je najbolje ostati pri starem."

Ah! sem pomislil. Te domačne miselne zanke! Ti preobrati! Ah, draga moja N., ta relativnost vsega, ta nedoločljivost, zaradi katere vselej tako težko izbereš celo sendvič, ker zmeraj obstaja možnost, da je kak drug boljši! No, me prav zanima, kako se bo zdaj zmazal.

"Samorefleksija, spoštovanja vredna lastnost," je zadržano pritrdil hišni gospodar. "Vesta kaj? Bolj ko poslušam, bolj se mi dozdeva, da bi vama navsezadnje vseeno lahko nekaj predlagal."

Tajčeva strežajka, starka, s katere je koža visela kakor krpe s sušilne vrvi, nam je prinesla vsakemu po že kdovekateri kozarec čaja. Ker se je tresla od stopal navzgor, so kozarci zaskrbljivoče zvenketali. Debeluh se nama je nasmehnil in divje zatulil starki v uho. Žile na vratu so se mu napele in zadrgetale kot kaka organska harfa in prepričan sem bil, da nečloveški glas izraža skrajni bes, vendar se je starka navdušeno zahahljala. Izrečeno jo je po vsem sodeč na moč zabavalo.

"Ta služinčad," se je pritožil najin gostitelj. "Nobenih izkušenj. Neprenehno jih

moraš učiti. In ko se končno česa naučijo, te nehvaležno zapustijo."

Nisem ga oskrbel z ustreznim sočutjem. Gledal sem odloženi pladenj in čaj, ki je še zmeraj pljuskal čez robove kozarcev. Čaj, sem pomislil. Prinašal naj bi občutek domačnosti, a kadar vanj nisem mogel vlitati mleka, sem se že kar navadil, da bo pomenil težave. Bolj ko si se pomikal proti vzhodu, manj je bilo mleka. In več težav.

"Seveda, mislila bosta, da se napihujem, vendar vem, kako rešiti vajino zadregico," je zmagoslavno dejal in za dramatični premolk glasno srknil iz kozarca. Na njegovem je bil naslikan Spiderman, Človek pajek, v akciji; krasil ga je napis Marvel Comics Ltd. Najina dva sta bila pusta, samo steklo, le nekaj okruškov. Kaj se more, bila sva gosta, ne moreva pričakovati toliko domačnosti kot najin gostitelj.

Čakala sva.

"Imam prijatelja," je zagotavljal. "Dober fant, bister, govori jezike. Več kot jaz, bolje kot jaz, prav res. Spoznal sem ga na univerzi, študiral je sociologijo kulture. Podiplomsko. Pa se je naveličal, rekel, da je vse skupaj larifari, in odšel v hribe. V samostan, veste."

"Zdi se mi, da tako naredi vsak drugi tajski študent," sem bil zajedljiv. "Celo v Evropi je takšnih veliko. Še posebno na podiplomskem."

"Že, že," se ni pustil motiti. "Vendar je to drugačen samostan, veste. Cerkevne oblasti – no, upam, da ničesar ne vedo o njem, utegnile bi se vznejevoljiti, menda celo razjeziti. Zadeva je, kako bi rekel, nekoliko bolj odprtega, svobodomiselnega tipa. Dopusčam možnost, da je kot samostan prijavljena le zaradi davščin, ki jih, naj vam povem, samostanom pri nas ni treba plačevati. Treba se je pač znati, in ta moj prijatelj se je vselej znašel, to pa. Kakorkoli že, predlagam, da gresta na sever v Fang in tam vprašata po mojem prijatelju. Vsi ga poznajo. Njegovo meniško ime je Rožni popek. Povejta, da vaju pošiljam jaz, in vse vama bo odprto."

Videl sem, kako si N. sega z roko k ustom. Prijel sem jo za gleženj. "Njegov prijatelj je," sem ji šepnil na uho. "Ne smeš se smejati."

No, ni se zasmejala. Pogledala pa me je z očitajočim pogledom, češ: pa tako malokrat je priložnost! Vlačiva se po jugovzhodni Aziji, bruhajo nama na prtljago, hodiva po nočnih lokalih, kjer ne veš, ali so moški res moški in ženske res ženske, in se nikogar ne upaš dotakniti, izgubljava se po temnih zakotnih uličicah, kjer zaudarja po stoletnih slojih sperme in urina, spiva v cenениh hotelih brez hišnih števil in vrat na stranišču, grizejo naju drobne živalce, ki jim ne pozna imena, in zdaj, ko je končno priložnost za smeh, se pa ne smem smejati.

"Vem, kaj si mislite," je pohitel uglajeni poslovnež. "Mislite si: spet naju hoče ogoljufati! Opetnajstiti! Ofrnažiti! Prinesti okrog! Z zmeraj bolj čudnimi zvijačami! Zagotavljam vama, spoštovani gospod, cenjena gospa, da mi sleparija še na misel ne pride. Rožni popek je nadvse spoštovan med zahodnjaki, veliko jih obiskuje njegovo gorsko domovanje in še nihče se ni nezadovoljen vrnil. Zagotavljam vama, da se lahko zaneseta na moje poštene namene. Ničesar ne pridobim, če odideta k Popku, ničesar razen dobrega občutka, da lahko pomagam vsakomur, ki pride k meni, pa naj bo še tako zahteven."

Rožni popek? Ko človek v tem koncu sveta išče kaj posebnega, naleti na marsikaj. Povabili so naju že, naj jeva možgane, ki bi jih zajemala neposredno iz lobanje še žive opice, pa je N. skoraj omedlela že ob omembi jedilnika, in nič ni pomagalo, če sem ji razlagal, da je to počel tudi Indiana Jones, moški njenih sanj. Povabili so naju, naj si ogledava čeden parček, dečka in deklico, siamska dvojčka, in če nama bosta všeč, se bomo že nekako dogovorili za ceno in storitve, le-te niso skromne, videz vara, marsičesa sta zmožna; pa se tudi nisva mogla prav navdušiti. In tako dalje. Po vsem tem Rožni popek ni mogel biti kakšna posebna priložnost.

"Velebenjeni gospod," sem spakljivo rekel najinemu gostitelju, "hvala za nenadomestljivo informacijo. Brez vas bi bila izgubljena. Zelo sva vam hvaležna. Žal nama je edinole, da sva vam ukradla toliko dragocenega časa."

Možak je kar žarel od navdušenja nad mojim besedičenjem. "Nič, nič," mi je hitel zatrjevati. "Moje največje zadovoljstvo je, da ljudem ustrezem. Ali bi, mimogrede rečeno, preden odidete, hoteli kupiti kaj svile? Prvovrstna roba, ročno slikana, delo priznanih umetnic, ki so iz malih vasi to večino prinesle v naše velemesto? Za res veliko količino dajem res velik popust, vendar dajem tudi za majhno količino majhen popust."

Vljudno sva se mu zahvalila, mu zagotavljala, da je najin majceni domek v mali deželici sredi daljne Evrope do stropa naphan s svilo še od prejšnje poti na Tajsko, in se v globokih priklonih zrinila skoz vrata. Gostitelj je s premočeno cunjjo mahal za nama in vpil, da ga bo veselilo, oh, nadvse veselilo, ko se bomo znova srečali. Znova, kar misli si, sem si mislil.

"Kaj pa zdaj?" sem vprašal, ko sva bila spet na ulici in nama je vonj, ki se je vzpenjal iz uličnih kanalov, preganjal omrtvičenost, nemara stransko posledico vseh popitih lavorjev čaja. "Greva v Fang? Ali na jug, na Koh Samui, na kakšno plažo, kot vsi drugi? Ali nazaj v Bangkok? Ali v kako drugo deželo? V Indoneziji še nisva bila, prava sramota. Mogoče tokrat? Ali naravnost domov? Da, nisva še pomislila, a tudi to je možnost."

"Pojdiva na kov pat gung," je rekla N. trezno. "Lačna sem. Ti nisi?"

Ko sva pojedla kov pat gung, kar je, mimogrede rečeno, okusen pečen riž z rakci, je N. rekla: "Nekaj morja imamo tudi doma, in sploh – od sonca popečena telesa, ogabno. Na Koh Samui ne bova hodila. Tudi v Bangkok ne grem, sovražim velemesta, in če jih že moram trpeti, rada vidim vsaj to, da razumem jezik, v katerem predvajajo filme. Za Indonezijo imava premalo časa, velika je. Kar se mene tiče, bi sicer lahko šla, ampak saj veš, ti in tvoja služba. V Burmi je državni udar, v Laos naju niso spustili. Rožni popek? Ne vem. Vem pa, da je na severu kopica gorskih plemen, ki živijo precej po svoje, brez pravega stika s svetom. Brala sem v učbenikih, saj veš, izpit iz neevropske antropologije."

"Vem, tudi jaz sem bral te knjige. Nestalne spolne navade, totemi, popolni matriarhat in v sosednji vasi popolni patriarhat. Razgibano."

"No, to mislim. To bi pa res morala videti, če sva že prišla tako daleč. Spotoma pa lahko še pogledava, kakšen je ta Rožni popek. Saj ne, da bi me res zanimalo. Da si

pač ne bova očitala, kako sva kaj spustila."

Rad se strinjam. Tak pač sem. Strinjam se, kadarkoli je le priložnost. Tudi včasih, ko bi bilo bolje, če se ne bi.

"Seveda," sem pritrtil. "Seveda."

2.

Čeprav sva z N. veliko hodila po svetu in čeprav potem človek nehotе postane nekako podoben vsem, ki veliko potujejo (vsi obleke, če se le da, kupujemo v Indiji, pijemo veliko čaja, politika se nam zdi pomota, ki le zapira meje, sovražimo multinacionalke in imamo radi Tonyja Wheelerja, ki piše najboljše vodnike), na Vzhodu nikoli nisem hotel popustiti splošnemu zgledu in iti vsaj za krajši čas v kak samostan, obvezno postojanko zahodnjaških turistov solistov. Številnim načelnim razlogom bom zdaj znal dodati še enega konkretnega, sem si rekel. Prestrma pot pelje do njih.

Ampak pojdimo po vrsti. Najprej sva prišla v Fang. V hropečem in škopotajočem kombiju, ki je vozil po bolj in bolj ozkih poteh, sva preudarjala, kako naprej, ko greva. Preprosto, sem menil, prispeva v Fang, vprašava, kje je glavna ulica, greva na glavno ulico, potem pa v najbolj živahen lokal in vprašava, ali kdo govori angleško. Zagotovo bo kdo rekel, da govori, četudi v resnici ne bo govoril; vselej je tako. No, iz tega človeka bova skušala izvleči, kako se pride do Rožnega popka. Ker ne bo hotel priznati, da v resnici ne zna angleško, se bo trudil, da nama pokaže z govorico rok, v tem primeru morda kar nog, torej da naju kar popelje tja. In kaj je lažjega kot slediti?

Načrt je bil lep, ni kaj, celo N. se je ogrela zanj, čeprav jo je življenje naučilo, naj bo zadržana do svojih načrtov. Premočno, preprosto, brez prostora za napake. A resničnosti se je posrečilo narediti reči še preprostejše. Ko sva kot zadnja potnika izstopila iz kombija in se pričela razgledovati po ulici, ki je bila očitno ne le glavna, temveč tudi edina, se je takoj prikazal škrbast domačin z nazaj začesanimi mastnimi lasmi in natrgano majico z napisom *Yale University*.

"Rožna popek?" je vprašal brez ovinkarjenja.

Samo pokimala sva, pa še to ne bi bilo potrebno. Kupčija je bila očitno že sklenjena.

"Jaz vodnik, ni problem," je zagotovil fant. "Vi spiti kokakola tam, plačati pet bat, nič več, potem za menoj, hitro."

Za njegovim iztegnjenim kozarcem je prek dveh prevrnjenih zabojev ležala deska, izza nje pa je drug krajevni veljak, čigar obraz je izdajal, rečeno z olepšavo, živahno in preobratov polno življenjsko pot, mahal, naj kar se da hitro pridemo na pijačo. Na belem kosu pločevine, pritrjenem na njegovo kolibo, je z rdečo kaligrafsko pisavo, v katero so bile nemara vložene ure pozornega potrpljenja, pisalo *Amerikabar*.

Še enkrat sva se ozrla k *Yale University* in fant nama je še enkrat odločno pomignil.

"Kokakola, hitro," je potrdil.

Šla sva tja in lastnik *Amerikabara* se nama je odobravajoče zarezal. Vsakega

posebej je prijel za ramena in ga potisnil proti improvizirani klopi. Nato se je njegov obraz spremenil v en sam velik vprašaj. Kar najočitneje je pričakoval naročilo.

"Kokakolo," sem naročil in stari je blažen pokimal. S poprejšnjim vprašajem se je obrnil k N.

N. se ni hotela ukloniti premočrtnosti položaja. "Imate sok?" je rekla.

Staremu se je vprašaj na obrazu poglobil.

"Sok? Ne? Čokomleko?"

Ni kazalo, da bi stari razumel, o čem govori.

"Vzemi kokakolo, to imajo," sem se vmešal.

N. se ni dala. "Ne bi kole. Mehurčki... Brr. In sploh, kokakola, te multinacionalke, saj veš. To je vendar deželna sadja, ne bom menda pila te cukrovke. Kaj pa imate drugega?" se je obrnila k starcu.

Njegov vprašaj se ni premaknil.

"Kokakola," je rekel.

So meje, ki jih človek ne more prestopiti, sem premišljal, in najti jih je tudi v krajih, ki jih komaj opaziš.

"Ja, in kaj drugega?" je vztrajala N.

"Kokakola," je ponovil starec. Kazalo je, da lahko minevajo tisočletja, ne da bi se on odločil treniti z očesom.

"Prav, kokakola," se je vdala. "Dajte kokakolo."

Starec je presrečen pokimal in pohitel v kolibo. Vrnil se je z zaprašenima steklenicama, s katerih je že zdavnaj zlizalo najslavnejši logotip tega sveta.

"No, vidiš. Zakaj ne takoj?" sem vprašal.

N. je odkimavala.

"Kdo mi to pravi?" se je vprašala. "Tisti človek, ki mi ob vsaki priložnosti ponovi, da je pomembno imeti možnost izbire? Poglej ga zdaj!"

"Za možnost izbire je treba pač imeti možnost," sem se zagovarjal.

"Lepa tolažba, ni kaj. Zakaj potem sploh hodiva od doma? Ostala bi, kjer sva ponavadi, si rekla, naj gre vse k vragu, za možnost izbire je treba imeti možnost in take reči..."

Lahko bi ji rekel, da tudi sam večkrat tako razmišljam, a se tolažim s tem, da je vprašanje retorično. A to sem preskočil. Preveč retorično.

Srkala sva kokakolo.

"Mlačna," je sporočila N.

"Bodi vesela, da ni vrela," sem ji rekel. "Misliš, da imajo v Amerikabaru hladilnik?"

"Veš kaj," je sklenila N., "ustvarila si bom možnost za izbiro in te kokakole ne bom spila."

"Zelo negostoljubno," sem pripomnil. "Moraš vzeti, kar ti ponudijo. Dajo ti najboljše, kar imajo."

"Oprosti, jaz sem gost," je ugovarjala N. "Navsezadnje tudi plačam. Torej lahko spijem ali ne. Kot hočem. Toliko pa res lahko izbiram. Koliko?" se je obrnila k staremu.

Ta se je spet spremenil v vprašaj.

"Koliko stane?" je ponovila N. Nič. Pokazala je bankovec. Nič.

Navade, da bi kar dala velik denar od sebe in čakala, koliko nama bodo vrnili, sva se otresla, ko nama nekajkrat niso vrnili prav nič, temveč so se nama nadvse navdušeno klanjali. Zanimivo, kako hitro v takih okoliščinah postrežba pozabi še tisto malo angleščine, ki jo je prej razumela, če jih le opomniš na dolg in jim pričneš razlagati, da ni šlo za napitnino. Zato sva se sklenila izogibati tveganju in dajati od sebe čim bolj ustrezno vsoto.

N. je kazala krčmarju, naj na kos papirja, ki ga je položila predenj, napiše številko, ki mu jo dolgujeva. A zdaj je bil tu že *Yale University*.

"Kokakola pet bat, dva kokakola deset bat," je raztolmačil nejevoljno, češ saj sem vama prej vse natančno razložil.

Odštela sva staremu deset kovancev za bat. Oči so se mu zasvetlikale in jadrno jih je pričel stresati v plastično vrečko, ki jo je povlekel izza hlač. Yale University mu je nekaj naglo in odrezavo pojasnil. Stari je prikimal in dal dva kovanca Yaleu. Ta ju je brezsravno porinil v žep in oznanil:

"Plačali. Gremo."

Spogledala sva se. In šla, kaj sva pa hotela. Dan se je pričel iztekati in Fang je bil videti vse bolj daleč od česarkoli, kar bi vsaj približno ponujalo izbiro. Če v negotovosti lahko hodiš za nekom, ki se obnaša, kot da obvlada položaj, so stvari videti čudovito preproste.

Šla sva, in ko smo prišli na rob vasi, je Yale predirljivo zažvižgal. Izza barak je pribrazil pomanjšani Yale, oškropljen z blatom prek kolen. Na vsa usta se nama je nasmehnil.

Vidim, da hodita k istemu zobozdravniku, sem privoščljivo pomislil.

"To moj brat," ga je predstavil Yale. "Za njim. On pelje do Popek."

"Aha," sem rekel brez pravega navdušenja.

"Meni dati sto bat. Stane organizacija. On denar dobiti posebej."

Sto batov? Ni bilo ravno veliko, a v Aziji sva se zelo hitro navadila barantati.

"Sto batov?" sem zavreščal in zavil oči. "To je vendar celo premoženje! Preveč." Nekje pri trideset bova prišla skupaj, sem si mislil. Upam, da ne bo vzelo preveč časa. Imam že vsega dovolj. In še temniti se bo začelo.

Yale je odkimal.

"Ne morem manj. Hribi nevarni. Veliko oborožen človek. Meja. Tajska, Burma, Laos. Tri meje."

"Vseeno," sem vztrajal. "Dvajset batov dam."

"Gospod," je bil Yale neomajen, "ni časa. Ponoči pot nevarna. Kmalu noč. Jaz resna firma. Jaz ne tisto, jaz sto, ti dvajset, jaz sedemdeset, ti petdeset, jaz okej, ti okej. Jaz resna firma. Sto batov. Plačaj, greste."

"Daj mu sto batov," se je pridružila še N. "Saj je vseeno, dolar gor, dolar dol."

Če je vseeno N., ki ji gre vselej za principe, potem se jaz res ne bom pogajal, sem sklenil in odlučil sto batov iz kepe tajskih bankovcev, ki sem jo nosil v žepu.

Yale je zadovoljno pokimal, pogladil bankovec, ga zvil v tanek svitek in si ga zataknil za uho. Nato nama je vsakemu posebej z nadvse dostojanstvenim obrazom segel v roko in naglo zabevska! nad svojim bratcem. Mali je ponižno upognil glavo in neustavljivo kimal. Nisem si mogel kaj, da ne bi skrivoma dregnil N. Družinsko hierarhijo je bilo jasno razbrati. In ne navsezadnje, mulček je nosil na majici napis *St. Paul's High School*.

"V dobri družbi sva se znašla," sem zašepetal N. "Sami študirani ljudje."

N. je zavzdihnila.

"Zanesljivo se boš dobro razumel z njimi," je rekla. "Kaj že piše na tvoji majici? *International Writing Program?*"

"Čakaj, čakaj," sem ugovarjal. "To je drugače. Jaz sem res bil tam."

"Seveda, drugače," je kimala N. "Za to gre. Samo zato sva vendar šla. Da bo drugače. In glej, nekaj korakov, in že je nekaj drugače. No, nisva šla zastonj, kaže."

Skomignil sem. "Besedne igre, to mi je služba," sem rekel, "zdaj pa sem na dopustu. Kar sama se pojdi, to igrico. Jaz pa bom gledal sončni zahod, glej, kako lep je, in užival."

"Uživaj," je rekla N. sprijaznjeno. "Uživaj, zato sva tu, ali nisva?"

Seveda, zato sva tu, sem pomislil, zato sva zapustila najino prijetno stanovanje, zvrhano založeno s knjigami in ploščami, najin varno polni hladilnik in prostorno posteljo. Seveda, zato. Zaradi užitka. Zato uživaj, hitro uživaj, dokler ne bo prepozno.